

AKCIJE NA PELJEŠCU, MLJETU, KORČULI I HVARU JULA – AVGUSTA 1944. GODINE

U periodu juli – avgust 1944. godine neprijatelj je na poluostrvu Pelješac držao garnizone u Janjini i Orebiću. Dobivena je informacija da neprijatelj vrši snabdjevanje garnizona u Orebiću iz garnizona Janjin; jedanput sedmično. Karavan natovarenih konja ili mazgi polazio je i Janjine preko sela Kune i Oskoruše za Orebić i istim putem bi se vraćao za Janjinu. Njega je na putu redovno pratio jedan vod (30–40 vojnika). Neprijatelj je pored toga iz uporišta na poluostrvu upućivao patrole – jačine do jednog voda radi kontrole terena.

U duhu direktive i na osnovu dobivene informacije, štab 1. dalmatinske brigade je odlučio da postavi zasjedu neprijateljskom karavanu u rejonu Kuna – Oskoruša. Za izvršenje tog zadatka štab brigade je odlučio da uputi 4. bataljon – da se iskrca na južnu obalu Pelješca u rejonu uvale Potomje i da na pogodnom mjestu postavi zasjedu. S obzirom na to da transportni brodovi (motorni jedrenjaci i barkase) Mornarice NOVJ. uslijed male brzine, nisu mogli da za jednu noć pređu razdaljinu od Visa do južne obale Pelješca, planirano je prebacivanje u dvije etape. Prva etapa sa ostrva Vis na ostrvo Lastovo, a druga etapa sa Lastova na poluostrvu Pelješac.

Uveče 19. jula 4. bataljon se ukrcao u luci Rukavac na Visu na dvije barkase i dva naoružana broda (NB-12 i PC-63) Mornarice NOVJ i isplovio za Lastovo. U jutro 20. jula brodovi su uplovili u uvalu Sv. Petar na ostrvu Lastovo. Tog dana jedinice su se odmarale. Istog dana, nešto prije 21 čas, jedinice su istim brodovima isplovile za uvalu Potomje. Komandanat transporta je bio oficir Mornarice NOVJ potporučnik Petar Vidan. U 14 čas uplovili su u uvalu Potomje. Iskrčavanje jedinica obezbjeđivali su naoružani brodovi. Po iskrčavanju bataljon je izvršio pokret preko sela Prizdrina na kosu Smrčevica, između sela Kuna i Oskoruša.

Cete su se rasporedile duž sjeverne padine kose Smrčevica pored puta kud je trebalo da naiđe kolona i dobro se maskirale. Skrenuta je pažnja svakom borcu da ako ga mještani primjete, akcija će propasti. Postavljena su po dva osmatrača od pravca Janjine i Orebića. Određen je i ugovoreni znak za početak napada. Nitko nije smjeo da otvara vatru do datog znaka, odnosno dok neprijateljska kolona ne uđe svom dužinom u zasjedu. Oka 9 časova osmatrača su javili da neprijatelj dolazi od pravca Orebića. Neprijateljski vojnici mirno su vodili konje – mazge u pratnji jednog voda vojnika. Kad je kolona svom dužinom ušla u zasjedu, dat je znak za napad. Otvorena je kratka, ali efikasna vatra, a zatim su borci izvršili juriš

Neprijatelj je bio iznenađen i zbunjen, a borci bataljona svojim brzim naletom su mu onemogućili da preduzme bile šta. Za nekoliko minuta akcija je bila završena. Ubijena su i zarobljena 53 neprijateljska vojnika. Zaplijenjeno je 12 konja i 40 pušaka. U toj akciji ranjeno je pet boraca 4. bataljona, od toga je jedan podlegao ranama.

Po završenoj akciji, 21. juna na veče, bataljon se ukrcao na brodove u istoj uvali i isplovio za Lastovo. Prilikom ukrcavanja u uvali Potomje bilo je dosta teškoća. Duvao je jak jugo i dizao visoke valove, uslijed čega brodovi nisu mogli pristati uz obalu.¹⁻¹¹⁾ Jedna barkasa uz mnogo napora privučena je uz obalu i pomoću nje borci su se prebacivali na brodove. Međutim, od 12 zaplijenjenih konja, uspjelo se ukrcati samo pet. Zbog sporog ukrcavanja i visokih valova brodovi su na Lastovo stigli sa zakašnjenjem. Ali zbog jakog juga ni njemački avioni tog jutra nisu izviđali Lastovo, mada su to činili svakog jutra.

Upravo za vrijeme akcije 4. bataljona na Pelješcu neprijatelj je vršio pritisak na Mljetski partizanski odred na ostrvu Mljet. Da bi pomogao Mljetačkom odredu, štab 4. bataljona odlučio je da sa Lastova uputi jednu četvu na Mljet. Nešto prije pola noći 22. jula, 3. četa ukrcala se na naoružane brodove NB-12 i PC-63 lastovske flotile i isplovila za ostrvo Mljet. Sa četom je pošao i komesar bataljona. Dvadeset trećeg jula u 5 časova brodovi su pristali u uvalu Pomena (Poma) na zapadnom dijelu Mljeta, gdje se četa iskrkala i krenula prema selu Govedari. U isto vrijeme sa istočnog pravca prema Govedarima se kretala jedna neprijateljska kolona. Četa joj je postavila zasjedu u koju je kolona upala. Borci su otvorili vatru i brzim jurišom uspjeli da je potpuno razbiju. U dvočasovnoj borbi ubijena su 33 neprijateljska vojnika, a četiri zarobljena. Zaplijenjen je jedan minobacač 81 mm, jedan puškomitraljez, 2 mitraljeza i jedna radio-stanica. Veći dio oružja i opreme ostavljen je Mljetskom odredu.

Po izvršenom zadatku četa se istog dana povukla sa Mljeta. Ukrcala se u istoj uvali i na iste brodove i oko 21 čas isplovila za Lastovo u sastav bataljona. Dvadeset petog jula bataljon se vratio na Vis.

Obavještajna služba 26. divizije dobila je podatak sa Korčule da se neprijateljska kolona kreće od Pupnata prema selu Smokvica, tj. prema zapadnom djelu ostrva. Na osnovu dobivene informacije štab 26. divizije odlučio je da na Korčulu uputi tri bataljona 1. dalmatinske brigade da postave zasjede neprijatelju na pogodnom mjestu.

U noći između 29. i 30. jula, 1, 2. i 3. bataljon ukrcali su se u luci Vis na brodove Mornarice NOVJ i u prvi sumrak isplovili za Korčulu. Do borbe između bataljona i neprijatelja nije došlo zbog toga što je neprijatelj bio obavješten o iskrčavanju naših snaga na ostrvo te se povukao u uporište Pupnat. Kako bataljoni 1. brigade nisu imali zadatak da vrše napad na neprijateljsko uporište Pupnat, istog dana naveče 1. i 2. bataljon su se povukli sa Korčule na Vis, a 3. bataljon i dalje je ostao na Korčuli u nadi da će neprijatelj ponovo krenuti prema zapadnom djelu ostrva. Neprijatelj nije napuštao uporište Pupnat, te se i ovaj bataljon 31. jula vratio na Vis.

Saveznička komanda na Visu planirala je da iskrca svoje dvije baterije na istočnom dijelu Korčule, da artiljerijskom vatrom uznemirava neprijatelja u garnizonu Orebić i u gradu Korčula. Da bi artiljerija mogla

^{1M)} Zbornik VIII, knj. 2, dok. 145.

Stab 4. bataljona slijeva nadesno. U drugom redu: Vice Trikić, intendant, Ani Kljajić, referent saniteta, 1 nepoznat borac; u prvom redu Vladimir Marković Ini politički komesar, Vaso Đapić, komandant, i Mujo Ibrahimpašić, zamjenik polit, komesara

izvršiti planirani zadatak, saveznička komanda na Visu zatražila je c štaba 26. divizije da uputi jednu pješadijsku jedinicu koja će obezbjeđiva artiljeriju na vatrenom položaju. Stab divizije naredio je štabu 1. dalmi tinske brigade da uputi jedan bataljon za zaštitu savezničke artiljerij; na ostrvu Korčula.

Cilj iskrcavanja savezničke artiljerije na Korčulu imao je dvojak i karakter; prvo da djeluje po garnizonu Orebić i mjestu Korčula i na ti način nanese neprijatelju gubitke, i drugi, glavni cilj, da kod neprijatel; stvori utisak o pojavi većeg konvoja desantnih brodova. Ovo se želje postići na taj način što bi se za vrijeme djestava artiljerije sa zaklonji njih vatrenih položaja istovremeno pojavljivali desantni brodovi sa ured; jima za svjetlosne znakove artiljerijske vatre, pojačanim zvukovima mc tora razne snage i nejasnim glasovima.

Prvog avgusta saveznička artiljerija i 4. bataljon 1. brigade ukrcaj su se na savezničke brodove i isplovili iz luke Vis za istočnu obalu ostrv Korčula. Drugog avgusta u 6 časova, bataljon i artiljerija iskrcali su se n istočnu obalu ostrva Korčula u uvali Bufalo. Po iskrcavanju baterije s postavljene na vatreni položaj i odmah otpočele sa gađanjem neprijatel. skih položaja u Orebiću i u mjestu Korčula. Artiljerijska paljba traja je do 8.15 časova. Za to vrijeme jedinice bataljona nalazile su se na po ložaju za obezbjeđenje artiljerije od pravca Korčule i Podstrane. Nepri jatelj nije ni pokušavao sa napadom na artiljeriju. Kad se završilo gađg nje, artiljerija i bataljon su se ukrcali na brodove u istoj uvali i isplovi za Lastovo, a od Lastova za Vis. Po isplovljenju sa Korčule, brodove j

gađala njemačka artiljerija, ali nije uspjela da pogodi nijedan brod. Ovo je bila demonstracija pomorskog desanta (imitacija velikih zvukova brodskih motora i djeljstva sa brodova).

Neprijatelj je iz uporišta koja je držao na ostrvima s vremena na vrijeme upućivao patrole po terenu, obično jačine do jednog voda radi izviđanja, a najčešće radi pljačke sela na ostrvima. Da bi mu se onemogućilo izvođenje takvih akcija, štab 1. dalmatinske brigade odlučio je da na Hvar i Pelješac uputi svoj 1. bataljon sa zadatkom da sa dijelom snaga postavi zasjedu neprijatelju u rejonu sela Bogomolje, a sa drugim dijelom na poluostrvu Pelješac.

Dvanaestog avgusta 1. bataljon se ukrcao u luci Vis na brodove Mornarice NOVJ (na jedan motorni jedrenjak, jednu barkasu i naoružani brod »Lola«) i isplovio za južnu obalu Hvara. U noći između 12. i 13. avgusta 1. bataljon bez jedne čete i čete pratećih oruđa iskrcao se u uvali Torci. Po iskrčavanju je krenuo na određeni zadatak i do svanuća 13. avgusta izbio u rejon sela Bogomolje. Obje čete su postavile zasjedu na istočnom dijelu sela na kotama 220 i 278. Tu su ostale u zasjedi do 17. avgusta, ali neprijatelj za to vrijeme nije napuštao uporište Sućuraj i moglo se pretpostaviti da je bio obavješten da se partizani nalaze na tom dijelu ostrva. Tako se bataljon bez jedne čete povukao sa Hvara bez dodira sa neprijateljem. Jedan borac je poginuo od protivpješadijske nagazne mine.

Druga i prateća četa 1. bataljona produžile su plovidbu od uvale Torci za Pelješac i 13. avgusta, u 4 časa. iskrcale su se u uvali Rasah na sjeverozapadnom djelu poluostrva. Krenule su u pravcu sela Donji Nakovanj. Po izbijanju sjeverozapadno od kote 301 na stazu, čete su se rasporedile i s obje strane staze postavile zasjedu. Jedan vod upućen je na kotu 304 sa zadatkom da obezbijedi glavninu koja se nalazi u zasjedi i osmatra put (staze) koji vodi od Donjeg Nakovnja za selo Lovište, a jedna osmatračnica postavljena je na kotu 301. Poslije dva dana čekanja u zasjedi, primjećena je neprijateljska kolona u jačini 38 vojnika koja se kretala od Orebića preko Donjeg Nakovnja u pravcu Lovišta. Odlučeno je da se neprijatelj propusti u Lovište, a borcima je naredeno da se dobro maskiraju kako ne bi bili primjećeni. Istog dana neprijatelj se vraćao iz Lovišta istim putem prema Orebiću. Kad je neprijateljska kolona ušla u zasjedu, čete su otvorile vatru, a zatim izvršile juriš, tako da neprijatelj nije imao vremena da se pribere. Bio je iznenađen i potpuno razbijen, jer se neoprezno kretao u povratku. Ubijeno je 12, a zarobljen 21 neprijateljski vojnik. Zaplijenjena su dva puškomitraljeza »šarca«, 28 pušaka, tri automata, 23 tovarna grla i ostala oprema. Potom su se čete 1. bataljona vratile sa Pelješca na Hvar u sastav 1. bataljona, a 17. avgusta bataljon se ukrcao na brodove Mornarice NOVJ i vratio na Vis.

PRIPREME 1. DALMATINSKE BRIGADE ZA OSLOBOĐENJE SREDNJDALMATINSKIH OSTRVA

Početak septembra 1944. godine na Visu su otpočele vojne i političke pripreme za ofanzivne operacije za konačno oslobođenje ostrva srednje Dalmacije.

Pero Dmitrović, obavještajni oficir 1. dalmatinske brigade, dobio je zadatak od obavještajne službe 26. divizije septembra 1944. godine da

utvrđi jačinu, raspored i namjere 118. njemačke divizije čiji štab je bio u selu Janjina na Pelješcu radi planiranja operacija za oslobođenje središnjodalmatinskih ostrva i poluostrva Pelješac. Sa grupom izviđača, koja je bila opremljena radio-stanicom, prebacio se čamcem Mornarice NOV sa Visa na Pelješac u jednu uvalu u rejonu sela Dingač i u jednoj pećir smjestio grupu izviđača sa radio-stanicom. Pero je pošao u Dingač i poveo se sa odbornikom, a preko njega sa dva terenska radnika koji nisu mogli dati nikakve podatke o neprijateljskom garnizonu u Janjinu jer ni oni zbog pojačane kontrole neprijatelja u posljednje vrijeme nisu išli u Janjinu niti kontaktirali sa svojom vezom. Pero je znao da u Janjinu treba da se poveže sa apotekarom koji je radio za NOP i od njega je je dino mogao dobiti podatke o neprijatelju, ali pomislio je da ga može ti apotekar predati Nijemcima. Uz to – kako ući u Janjinu? Zatražio je od terenskih radnika da mu nađu jednog konja, dvije povjerljive žene i od jelo kakvo nose tamošnji stanovnici. Oni su mu za kratko vrijeme obe bijedili sve što je tražio. Pero se dogovorio sa drugaricama, koje su radi za NOP, da će on, kako je inače izgledao mršav, zamotati glavu, uzjaha na konja a one da ga vode kao bolesnika u Janjinu kod ljekara, a ako ko što pita, da one odgovaraju, jer bi se po njegovom govoru poznalo da je on iz Kninske krajine. Morao je da se pretvara da je teški bolesnik, i imao je izgled iznurena čovjeka. Jedna drugarica je vodila za ular konja na kojem je jahao Pero a druga išla za njima. Tako su išli od sela Piovičica prema Janjini. Pri ulazu u Janjinu na padini Gradine zaustavila ih njemačka kontrola. Jedan od Nijemaca govorio je čisto srpskohrvatski pitao ih je ko su i odakle su i zatražio im propusnicu. Sve troje su im lažne propusnice. Potom je Nijemac upita: »Ko vam je to na konju Zene su objasnile da im je to rođak i da je jako bolestan, pa ga vođe vođe ljekaru. Nijemac im je objasnio da u Janjini nema ljekara, ali da mogu da ga vode vojnom ljekaru. Zene mu zahvališe i rekoše da je važno da vode ljekaru pa ma kome. Ipak su im Nijemci pretresli džepove i opren ali nisu našli ništa sumnjivo. Jedino su našli flašu rakije i počeli da pitati što je donekle ublažilo njihovu pažnju. Dok su ih Nijemci pretresali i pitivali Peru je oblijevao znoj zbog neizvjesnosti, ali njega oni nisu ni pitali već su ih pustili da produže za Janjinu.

Pero sa drugaricama, jašući na konju, zamotane glave, išao je ka apoteci, ali tamo nije bilo apotekara, pa su pošli ka njegovoj kući. Imali sreće pa su ga našli kod kuće. Apotekar je shvatio o čemu je riječ i odmah ih uveo u kuću, a Peru u drugu sobu, i čim su sjeli, upitao je: »Koji im je đavo doveo meni?« Vjerovatno je očekivao takvu posjetu. Apotekar dosta detaljno ispričao Peri raspored i namjere 118. njemačke divizije što je bilo teško zapamtiti pa ga je Pero pitao da li ima to napisano i bio odgovor da ima detaljan izvještaj, ali da mu je u apoteci. Na insistiranje ranije Perovo apotekar je donio iz apoteke izvještaj. Postavilo se pitanje kako ga iznijeti iz garnizona kratog njemačkih vojnika. Pošto je Pero imao neke pocijepane i prljave cipele, odlučio se je da izvještaj stavi među donove i kad je to uradio zamolio je od apotekara da mu da »brave«, da zakuje donove, na što ga je apotekar zapitao odakle je. Pero je odgovorio: »Za to me ne pitaj«.

Pošto je apotekar predao pismeni izvještaj Dmitroviću, rekao je nama: »Ako vas pitaju da li ste bili kod ljekara, recite im da to nije

potrebno, jer je apotekar dao potrebne lijekove da se liječi«. Potom je apotekar poveo Peru kroz mjesto i pokazao mu kuću u kojoj je bio smješten štab 118. njemačke divizije, a zatim u oficirsku menzu da sam vidi i procjeni koliko je tu njemačkih oficira. Dmitroviću ta šetnja po mjestu prepunom Nijemaca nije odgovarala, ali domaćinu nije mogao odbiti.

Ponovo prurušen u bolesnika Pero je pojahao konja i uz pratnju dvije drugarice pošao natrag istim putem. Njemačka kontrola ih je još jednom pregledala i kad nije našla ništa sumnjivo, pustila ih je da idu. Cim je stigao do pećine gdje je ostavio izviđačku grupu sa radio-stanicom, Pero je poslao detaljan izvještaj sa podacima o 118. njemačkoj diviziji štabu 26. divizije. Apotekar Ivetić je rodom iz Trpnja, a saradivao je pri prikupljanju podataka za potrebe NOP sa njemačkim ljekarom u garnizonu Janjina. Taj ljekar je bio vojvođanski Nijemac i zvao se je Fric.

Poslije izvršenja obavještajnog zadatka na Pelješcu u periodu priprema desantnih napada jedinica 26. divizije na ostrva Brač i Hvar, obavještajna služba divizije dala je zadatak iskusnom i odvažnom obavještajcu Peru Dmitroviću iz 1. dalmatinske brigade da utvrdi podatke o neprijateljskoj artiljerijskoj grupi u rejonu sela Dubci.

Dmitrović se sa grupom boraca izviđačke čete divizije čamcima Mornarice NOVJ prebacio sa Visa i iskrcao u rejon sela Kuzmanići sjeverozapadno od Donji Brela. Po iskrčavanju se povezao sa narodnim odborom sela i terenskim radnicima. Doznao je da u Dubcima, u kući odbornika NOO, stanuje njemački artiljerijski oficir. Zena tog odbornika nosila je svako jutro mlijeko njemačkim oficirima na položaj. Pero je obukao nošnju tamošnjih seljaka, povezao sa odbornikom i dogovorio da pomogne njegovoj ženi da odnese kante mlijeka njemačkim oficirima i tako kroz kapiju uđe na položaj. Na drugi način se nije moglo prići položaju, jer je bio jako utvrđen a prilazi sem ulaznih vrata su bili minirani i opasani bodljikavom žicom.

To je bio veliki rizik za Dmitrovića a i za odbornikovu porodicu, pogotovo što se njegov izgovor mnogo razlikovao od izgovora stanovnika Biokova.

Kada je svanulo, Pero je uzeo kante i sa ženom domaćina pošao na položaj i bez smetnje su ušli u logor. Zena je Pera predstavila Nijemcima kao brata njenog muža, koji će je zamijeniti ako ona ne bude nekad mogla da donese mlijeko. Pošto je kod njih stanovao jedan njemački oficir, a žena je svaki dan donosila mlijeko povjerovali su joj. Dok je žena izručivala mlijeko Pero je osmatrao logor, utvrđenja, vatrene položaje artiljerije i obezbjeđenja. Utvrdio je da se tu nalazi baterija dalekometnih topova i dvije baterije haubica. Položaji su bili dobro utvrđeni izgrađenim bunkerima u kamenu, a prilaz položaju veoma težak.

O svemu što je video u logoru na njemačkim artiljerijskim vatrenim položajima i onom što je doznao na terenu Pero je obavjestio štab 26. divizije.

U vremenu priprema za ofanzivu sa ostrva Visa 1. dalmatinska brigada imala je u formacijskom sastavu pet bataljona, prateću četvu i četvu za vezu, koja je prerasla od voda u četvu na ostrvu Vis, minerski vod, brigadnu intendanturu i previjalište (brigadni sanitet).

Bataljoni su imali u svom sastavu četiri čete, tri streljačke i jednu prateću, i vod za vezu. Cete su imale po dva voda, a vodovi po tri odjeljenja.

Vrhovni komandant Josip Broz Tito predaje novu zastavu prigodom proslave dvogodišnjice formiranja brigade

Brojno stanje brigade bilo je: 172 oficira, od kojih 74 vojna rukovodilaca. 98 političkih rukovodilaca, 124 podoficira (desetara), 1.354 borca - ukupno 1.650 boraca i starješina.

Streljačke čete bile su naoružane puškama i automatima. Svako odjeljenje (desetina), pored ostalog, imalo je puškomitraljez (obično »šarac«). Prateće čete bataljona imale su u svom naoružanju dva teška mitraljeza, dvije protivtenkovske puške, ručni raketni protivtenkovski bacač, bazuk («đumbul») i jedan-dva ručna bacača.

Prateća četa brigade bila je naoružana sa 6 minobacača 81 mm, dvije protivavionska mitraljeza 20 mm (flakovi) i jednim protivtenkovskim topom 37 mm.

Dvanaestog septembra 1944. godine 1. dalmatinska NOU brigada sivila je dvogodišnjicu svog formiranja. Do ove proslave brigada je prošla težak ali slavom ovjenčan ratni put. Proslavu su svi borci sa žarom srcima očekivali, a posebno je vladalo veliko uzbuđenje i radost jer čim su došli da iz neposredne blizine, iz stroja, pozdrave svog vrhovnog komandanta Josipa Broza Tita.

Dvanaestog septembra osvanuo je tih, lijep i prijatan dan. More u Visu bilo je mirno, kao plava mermerna ploča. U gradu Visu sve je bilo u vrvjelo. Na obali je podignuta tribina ukrašena zastavama i parolama. Jedinice brigade pristizale su na obalu i postrojivale se ispred tribine. Stigao je štab 26. divizije na čelu sa komandantom Božom Božovićem, političkim komesarom Dušanom Koraćem. Pristizali su predstavnici Ministarstva NOVJ, članovi Oblasnog komiteta KPH na čelu sa Vickom Krstićem.

Maršal Josip Bros Tito stavlja na brigadnu zastavu Orden narodnog oslobođenja kojim je 1. dalmatinska brigada odlikovana, na Visu 12. IX 1944. Zastavu drži narodni heroj Ivan Guvo

Komandant 1. dalmatinske Bogdan Stupar zahvaljuje maršalu Titu na odlikovanju

Zamjenik komandanta brigade Ivan Guvo nosi brigadnu zastavu

lovičem, kao i predstavnici narodne vlasti i ostalih jedinica divizije, zatim predstavnici savezničke komande na Visu.

Kad je bio najavljen dolazak vrhovnog komandanta NOV i POJ Josipa Broza Tita, u pratnji članova Vrhovnog štaba i AVNOJ-a, komandant divizije Božo Božović, komandovao je jedinicama pozdrav, izašao pred Vrhovnog komandanta i raportirao mu da su jedinice odbrane Visi postrojene za proslavu. Zatim je Vrhovni komandant obišao postrojem jedinice. Po obilasku je stao pred stroj i pozdravio borce 1. dalmatinske brigade i ostale jedinice. Drug Tito se popeo na tribinu i čestitao brigadi dvogodišnjicu njenog formiranja. Pozvao je sve prisutne da minutom ćutanja odaju počtu poginulim borcima 1. dalmatinske brigade i ostalih jedinica 26. divizije. Komandant brigade Bogdan Stupar i Ivan Guvo, sa zastavom, popeli su se na tribinu. Maršal Jugoslavije, Josip Broz Tito prišao je zastavi i prikačio odlikovanje na zastavu – Orden narodnog oslobođenja, kojim je brigadu odlikovao povodom dvogodišnjice formiranja. Komandant brigade zahvalio je u ime brigade Vrhovnom komandantu na dodjeli visokog odlikovanja, a time i na priznanju za ono što je brigada učinila od njenog formiranja. On je dao obećanje Vrhovnom komandantu da će brigada i ubuduće izvršavati zadatke koji se pred njom postavljaju, do konačnog oslobođenja naše domovine.

Potom je vrhovni komandant NOV i POJ, maršal Jugoslavije Josip Broz Tito, održao poznati govor. Svoj govor počeo je o formiranju 1. dalmatinske brigade i njenim dotadašnjim uspjesima, i svrstao je u red najboljih brigada NOVJ. Govorio je o daljnim zadacima Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije, za konačno oslobođenje naše zemlje. Govoreći o vojno-političkoj situaciji, drug Tito je izgovorio poznate riječi: »TUĐE NEĆE MO – SVOJE NE DAMO«. Ovim riječima dao je do znanja našim prijateljima, a i neprijateljima da narodi Jugoslavije žele poslije pobjede nad njemačkim fašizmom ne samo potpuno oslobođenje zemlje već i vraćanje naših krajeva, odnosno dijelova koje su silom oteli od matične zemlje Jugoslavije.

Maršal Tito je odao priznanje i 26. diviziji na uspjesima koje je postigla na vojnoj obuci boračkog sastava, kao i na osposobljavanju starijeg šinskog kadra u rukovođenju jedinicama u složenim uslovima, te postignutim rezultatima na visoko-moralno-političkoj uzdignutosti boraca i starješina.

Po završenoj proslavi, jedinice brigade nisu imale mnogo vremena za igru i pjesmu i za izvođenje priredbi. Iste večeri dva bataljona morali su da krenu na zadatak. U luci Vis ukrkali su se na brodove Mornarice NOVJ i isplovili za ostrvo Brač da bi ga konačno oslobodili.